

למי מאותתח מעשלת הליכוד?

התעשרו-נא!

כל המענות והמענות לא שינו את עובדת הליכוד, המזקקת בפרשה זו: האדם הראשון שזכה בחנינה "רפואית" בימי כהונתה של ממשלה זו, בתמיכתו המאסיבית של ראשי הממשלה, הוא גרוד הפרשעים הכלכליים ש-הורשעו ארבעים במדינת ישראל.

יש חולים רבים בבתי-האסור, הם נשפטו בגין פשעים מסוגים שונים. אך האיש שזכה בחנינה הוא פושע כלכלי, איל-הון, איש הצמרת הכלכלית המוחשחת, שגדלה חשיגו ישגה בימי המשטר הקודם, והמקורבת למשטר החדש. רק אלהיים, הבודק לב וכליות, ידוע מה התרחש בליבו של מנחם בגין כאשר העניק את החנינה. ביגלל הקשרים והחוקים הקיימים בין אלהים למר בגין, ייתכן מאד שהיתה זאת החלטה משותפת.

אך תוצאת החנינה אינה תלויה בנימוקיה. חנינה שניתנה בצורה זו, בעיתיה זה, על רקע זה, תהיה לה רק תוצאה ציבורית אחת. היא מהווה איתות לכל הן-ציבורים הגדולים והקטנים, הפירי ארץ-ישראל המשתלמת: "התעשרו-נא!"

החנינה הכללית שממשלה זו מתכוונת להעניק למעלמי-מס עתה, איתות דומה, חזק עוד יותר. חנינה כזאת יכולה להיות מכשיר מצדק ויעיל, אילו היתה חלק מתוכנית דראסטית לחיסול העוון השחור במדינה, תוכנית בעלת שינויים מסוימות ומעשיות. אין זכר לתוכנית כזאת.

מי פתי ויאמין כי ממשלה זו, ששיחררה זה עתה את יהושע בן-ציון, תכלא מחר את אילי הון השחור, חברי הצמרת החברתית והפוליטית המקורבת לממשלת הליכוד? מי יאמין כי בבתי-האסור של המלה המעשיית יתמלאו מחר עבריני-צמרת, שלא הצהירו על התנח השחור, או שיוסיפו להעלים-מס אחרי החנינה?

בנסיונות הקיימות, התוצאה היחידה של החנינה תהיה שאנשי העוון השחור ילבינו אותו החלק של העוון שלהם ושהם מעוניינים להשתמש בו במלואו, תוך תשלום מס מינימלי עליו. חלק זה יצוף מן המחצית בתנאים נוחים. השאר יישאר חבוי בארץ וכווארוז, ויתרבה כהקת שפנים שקיבלו זיקות הורמונים.

האיתות לכל יהיה: מי שהעלים ומס, יוסיף-נא להעי- לים! מן שסיפסר בהן שחרר, ימשיך-נא לספסר! מה שטוב לכם, טוב למדינה!

רקע המוסרי-החברתי של קריאה זו בא לידי גילוי במגמות האוצר, שפורסמו בשבועות האחרונים. למשך: התוכנית לבטל את הקיצבה לידר הראשון והשני.

תוכנית זו תפגע ברבנות מישפחות שעל עבול העניי, שפשוט לא הספיקו להביא לעולם את ילדן השלישי (או שהשכל הישר אמר להן, שכדאי להפסיק בנקודה זו ולהקדיש את המשאבים המישפחתיים הדלים להענקת השכלה וסביבה נאותה לשני הילדים הראשונים.)

אך מעבר לזה: גם שלילת הקיצבה הזאת ממשפחות מסודרות ואמידות הוא מעשה אנטי-סוציאלי. אם יש לממשפחות האלה יותר מדי, יש לתקן זאת באמצעות מס-ההכנסה, שנתעד לכך.

חוק-ברזל של קדמונה חברתית הוא שיש להעניק את אותן הזכויות חסוציאליות לכל, לעניי העשיר כאחד.

אחרת, מה תבטיח המוסרי והחברתי להענקת חינוך חינם לכל הילדים? מה תבטיח להקמת שירות-בריאות ממלכתי חינם לכל (נמשא ושלגביי היתה קיימת הסכמה ביני ובין סיעת גח"ל ובכנסת)?

אותו זמן מנסאים הקברניטים החששים של המדי- נות הכלכלית - ואתם המתנגדים להמלצות העדת- איש - שנכסי המדינה יימכרו לידים פרטיות. זהו איתות נוסף.

יכול להיות צידוק במכירת עסקים כלכליים כושלים, המצויים בידי הממשלה, ליד, התיוונה הפרטית? המשר- ללת, שתשתקיע בהם מרץ וכסף, על השכונות תוך סיכון עצמה, כדי להבריאים, איני מתנגד לכך.

אך התמונה המצטיירת בעת השפחה. נראה כי הכוונה היא דווקא למסור לידים פרטיות את הנכסים המשגשגים של המדינה, ולהותיר בידי המדינה את המפעלים הכושלים. כי היוזמה הפרטית החשאלית פתוקה בימי פינחס ספיר, האין חבר שהיא שונאת יותר מאשר המדינה הטובה של הקאפיטליזם הקלא- סי: סיכון עצמי.

מכירת נכסי-המדינה המשגשגים לידים פרי- טיות היא קריאה ברורה: התעשרו-נא!

אין זו קריאה המופנית לכל, כמתבן. היא מופנית לציבור מבחר.

תוכנה המעשי הוא שהעשירים צריכים להתעשר, "לשבת תבדינה", ועל העלים להתחלדל, גם זה, ללשבת תבדינה". פראנסואה גיזו, האיש שהמציא את הפיס- מה, היה נהנה מן האווירה החורשה.

שלחו. הוא חופשי לקבוע את עמדותיו המישפטיות. ההוצק מעניק לו שיקול-הצעת רב כבוד. אם לא יגן על חברייה-המשלה ובבית-המשפט, פירוש הדבר כי שר, שיעמוד בבית-המשפט מול עתירה של אורת, יקשאר ללא תגנה, או שייאלץ לשכור לו עורר-דין פרטי על חשבון הפרטי.

מה יהיה פרצופו של השר בבית-המשפט במיקרה כזה? בינתיים הגיע העניין לוועדת חוקה-החוק-המשפט של הכנסת, שבראשה עומד הח"כ החדש, איש המפד"ל, דויד גלס. הוועדה נדרשה על-ידי האופוזיציה להחמיר יותר ומאשר ועדת-אשר, מכיוון שיש בה רוב קטאליציוני, לא יכלה לעשות זאת. אבל היא העניקה גיבוי מוסרי ופרלמנטרי

גיזו: טוב להתעשר בעד ארצנו

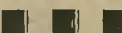
מזא ליועץ המושפטי, וקבעה אף היא כי המ- לצות דו-חאשר הן מוקשה אחת ויש לקבון במרוואן.

שאלת השאלה: לשם מה לממשלה כל התפתר- ליות האלה? מדוע לא תאמץ לעצמה את ההמלצות המינימליסטיות של הדו"ח תוצא מכל העניין בשלום? יכונה להיות לכך רק סיבה אחת: חברי הממשלה מפרבים להק על פי מלדיה-מינימום של הגינות ציבורית. הם מעדיפים להתעשר.

אין זה מענייני לקבוע מי מן העשירים פועל לרחיית המלצות ד"ח אשר, לפי השמועה, יגאל הרביץ מוכן להסתדר עימן, האריק שרון ואינו מוכן; שימחה ארליך אמר הן, וגידעון פת אולי. איני יודע, וזה גם אינו מעניין אותי. גם הממשלה היא מוקשה אחת.

יכול לעמוד בראשה צדיקה-חור, שגור עם שלוש- ילדיו בשני חדרים. אין זה משנה מאומה לגבי דיוקנה המוסרי של ממשלה המוכנה לאפשר לחבריה להפיק רווחים פרטיים ממעשיהם הממלכתיים, בפועל או בכוח. כל ממשלה משמשת דוגמה לציבור כולו. ממשלת בגין בוודאי מודעת לכך, שעל-י לא היה איש שגאם על גחאס זה יותר מאשר מנחם בגין עצמו, כשהיה באופוזיציה. ממשלה האומרת לחברייה שמוותר להם לי- המישוך ועסוק בעסקים פרטיים, בעודם מנחי- לים את קופת הציבור, הריהו כאילו קוראת לכל ציבור אליה-ההון במדינה: "התעשרו-נא!"

רשת החנינה ליהושע בן-ציון היא חלק מסידרת האיתותים. כבר אצטרנו כל מה שניתן לומר על פרשה זו, ומנחם בגין עצמו סבר השיב כל מה שניתן להשיב.

את מאימרות-השפר גליוות-הלב ביותר בהיס- טוריה נאמרה על-ידי פראנסואה גיזו, מי שהיה מנהיג, ראמצע המדוייק" בימי שלטונו של מלך-הנדר- גנים, לואי-פוליס.

בנאום שנשא ב-1 במאריס 1843, חמש שנים לפני שתמלך הופל מן הכס על-ידי מהוללי הרפובליקה הצר- פתית השנייה, פלס גיזו את הפסוק בן-האלמוות, שהפך סמל של תקופה שלמה:

Enrichissez-Vous! (התעשרו-נא!)

מזה כמה שבעות מנקר פסוק זה בראשי, כי נדמה לי שזוהי גם בשחרתה הכלכלית-החברתית של ממשלת הליכוד. היא נמסרת לציבור מנבחר באמצעות שורה של איתותים מתרחמים.

איתות הראשון כלול בטיסול המזרר שמעניקה הממשלה זו לעניין התעשרותם של חבריה שלה- עצמה.

הליכוד הגיע לשלטון על רקע פרושה-השחיתות של המישטר הקודם. סיסמתו העיקרית בבחירות - להחליף את השלטון! - הובנה בעיקר על רקע זה.

לכן היה זה אך טבעי כי דווקא בשטח זה תנהג הממשלה החדשה בזריזות, בתקיפות ר- בהחלטיות.

כמה וכמה מחבריה הם אילי-הון. משום-כך היתה ממשלה זו, יותר מכל קודמותיה, צריכה להיות מטינינת בכללים חרי-משמעיים, ואף דראסטיים, למניעת כל רבב של חשד שמא מתעשרים חבריה באופן פרטי מכהונתם הציבורית.

אך סיפור מפורדה של הממשלה כסוגיה זו מוגהה חופרה-תגובה, שהיה מתאים יותר ל- ממשלת ידיון-צור-רזונבוים מאשר לממשלת בני-ארליך.

כאורה היה די בחנינה אל היעץ המישפטי למר- שלה, כדי שהו יקבע שורה של סללים מחייבים בהתאם למקובל במדינות כמו ארצות-הברית. שם נצבר ניסיון רב, כי הנשואים רגילים לגייס את שריהם מצמרת האצולה הכלכלית.

הממשלה יכלה לקבל את ההנחיות, להטיל על חבריה למלא אחריותן ומיד, זה נראה פשוט למדי. אך זה לא נעשה.

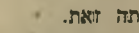
מדוע? ידוע שהיעץ המישפטי הוא בעל דיעות נחרצות בעניין זה. דעותיו לא נעמו לאוזני השרים-אילי-הון. הם חיפשו דרך לעקוף את הוות-דעתו.

כך התמנה ועדת השופט אשר, היא עשבה ועל המדר- כה, שמועה ואת דעתם של ממחים והגיעה לכלל מסקנות מיסוי-מח.

מה אפשר לומר על מסקנות אלה? רק זאת: הוועדה ממש יצאה מגדרה כדי להקל על ממשלתו של מנחם בגין, מסקנותיה מהוות את המינימום שבמינימום שבמינימום.

היא לא יכלה לקבוע כללים ליברליים יותר, מבלי להפוך את עצמה ואת העניין כולו לבידיה.

מה היתה צריכה הממשלה לעשות? היא היתה צריכה להעניק עיטורים לשרי-הוועדה, להפוך את הדו"ח הוראה מחייבת לאתר, ולבקש את משרד-המישפטים להפכו להצעת חוק.

אבל היא לא ששהה זאת.

הלה פרשה של המהומים וגימגומים, שתיקת ו-הוצא-דיבורים, שאינם אופייניים לממשלה חלקת לשון רבת-מלל כמו זו.

תחילה ביקשה ועדת השרים לשנות את הצימוקים מן העונה והשניך את הבצק, הי- יועץ המישפטי שם קץ למגמה זו, כאשר קבע כי המלצות הדו"ח הן "מוקשה אחת", ויש לי- קבון כוונן או לדחותן כוונן.

לפי שמועה מסמכת, איים היועץ בהתפטרות. החלה סידרה של התייעצויות חשאיות, התרוצצויות מאחרי הקלעים.

פנו אל אהרון ברק, היועץ המישפטי, מה יהיה אם לא יתקבלו המלצות הדו"ח? היועץ השמעיל גם בעניין זה דיעה נחרצת: במיקרה זה לא יגן על הממשלה העל- חבריה בבית-המשפט הגבוה לצדק, אם מישוהו גיש- נגדם עתירה לצרעל-תנא על רקע זה.

אינם זה אינו כה מורר כפי שהוא נראה ברגע הראשון. התואר "היעץ המישפטי לממשלה" משטה. היועץ אינו עורך-דין של הממשלה וחבריה, פרקליט המקבל הוראות מן הלקוח והחייב להגן עליו בכל מיקרה. למעשה הוא על-י חוק, "פרקליט המדינה", להבדיל מ"פרקליט הממ-